



Crisi de l'educació a Catalunya



III

En els temps anteriors a la gran i pacífica revolució produïda en el món civilitzat per l'aplicació de la hulla a la indústria i als mitjans de transports, que desenvolupant-se extraordinàriament facilitaren les comunicacions entre tots els països, la família tenia fonamentalment la mateixa organització a tot Catalunya, malgrat lleugeres variants, essent contadíssimes les excepcions que, per això mateix, no arribaren a tenir cap influència per a modificar l'ambient: i per tant, aquesta mateixa unitat se manifestava en tota la vida social.

El principi fonamental de la família catalana era la conservació de la casa i del patrimoni.

Un dels fills, generalment el gran, continua vivint en la casa, dirigint-la i governant-la a la mort del pare i moltes vegades abans; els altres fills i filles no surten d'ella tampoc mentre no contrauen matrimoni, i contribueixen al sosteniment de la mateixa amb llur treball. Algun dels fills sol sortir-ne abans de casar-se quan emigrant se veu amb forces per a sostenir-se per si mateix; però no romp del tot amb la família en la qual troba un refugi si la sort no l'ha ajudat i no ha pogut constituir una nova llar. Els qui es casen es separen de la casa pairal i sols tenen dret a reclamar el petit dret llegendari, trobant-se en igual situació aquell qui emigra definitivament.

L'hereu que generalment és instituït com a tal amb motiu del seu matrimoni, essent l'encarregat de perpetuar la vida de la casa, ha de disposar dels mitjans necessaris i, per això, el patrimoni ha d'ésser per ell; ha d'ajudar a

fer grans els seus germans i germanes, els quals han de viure a la casa treballant quan ho poden fer, i als quals ha de donar la llegítima el dia que se'n van. Cal fer notar que quan hi ha perill que el patrimoni familiar se desmembri, els fills externs no solen ésser exigents en reclamar peremptoriament la llegítima, perquè creixen amb la convicció d'ésser per ells utilíssima la conservació de la casa, la qual ha d'ésser llur refugi si la sort no els protegeix.

Per dir-ho en poques paraules i gràfiques: l'interés de tots els individus de la família és que la llar fumi, que la casa tingui vida; i, naturalment, en aquest sentit se dirigeix l'educació de tots els fills.

I com no tots ells poden quedar-s'hi, cal que els qui se'n van treballin per poder sostenir-se sense l'auxili familiar, el qual no els manca per això del tot. La llegítima n'és una forma material; ne són altres formes el consell del pare o de l'hereu, i l'intervenció que prenen en l'elecció d'ofici o carrera, en l'establiment definitiu d'un negoci, en el matrimoni i en la instal·lació domèstica.

La constitució externa de la família tradicional catalana se caracteritza, doncs, per la coexistència de dos matrimonis en la llar, i fins s'ha donat el cas excepcional de reunir-se'n hi tres, pel casament del fill de l'hereu vivint encara els avis.

L'autoritat resideix generalment en el pare, sense que això vulgui dir que una petita o gran part no en tingui la mare, i que a mesura que els pares envelleixin no l'agafi d'una manera més o menys plena l'hereu.

Hi ha famílies en que per la llarga vida del cap de casa passa una generació sense exercir autoritat, transmetent-se de l'avi al nét, cosa que succeeix també a voltes per la institució dels fideicomisos; ja que quan el cap de casa, amb domini ple del patrimoni, el transmet al seu fill amb l'obligació clara i precisa de transmetre'l als néts per ordre de sexe i edat, l'autoritat de l'hereu sobre els fills mai pot ésser tan plena com si el seu domini fos ple i, a voltes, arriba a ser il·lusòria. Molt sovint també per la institució de la vídua en senyora i majora, l'autoritat de l'hereu resulta precària.

Qui vulgui judicar la família catalana sols per les lleis se'n portarà molts desenganys, i un d'ells és el de la situació jurídica de la dona, molt millor en la realitat que en la llei; havent de remarcar que, a més del cas que la vídua és instituïda senyora i majora, amés de les pubilles que en moltes contrades fins feien prevalèixer llur nom al del marit, amés de les casades que per pacte o per costum tenen la meitat en els bens comprats durant el matrimoni, exerceix la mare la suprema autoritat en totes aquelles famílies en les quals el marit és generalment ausent de la llar, com les dels marins en els pobles de la costa, i les dels pagesos pobres de la muntanya on a l'hivern solen emigrar temporalment tots els homes hàbils pel treball, inclòs el cap de casa.

Les idees que el qui exerceix l'autoritat té sobre les qualitats i les tendències dels nou nascuts influeixen sobre el sistema educatiu; perquè si es

creu que els infants són naturalment bons se'ls deixarà fer grans sense corretgirlos, procurant sols evitar les influències exteriors que els puguin malmenar, mentre que si es creu que deixats a ells mateixos creixeran indisciplinats, es procurarà corretgir-los castigant-los si és precis.

En l'antiga família catalana predominava el darrer criteri i s'usaven les correccions i càstics per dirigir els infants en el sentit de fer-los aptes a viure en la societat segons l'ideal propi d'ella.

La religió contribuïa a la mateixa fi, ja que ensenyant als fills els dogmes i preceptes de la doctrina cristiana, les regles morals explicades en ella suposen la responsabilitat de l'home envers Deu. El temor dels càstics eterns jugava un paper principal entre els mitjans usats pel pare i sobre tot per la mare per a fer seguir als fills el camí del bé.

Quan els fills comencen de raciocinar, per dirigir llur conducta, s'empra un altre medi de caràcter moral, que era usat sobre tot pels avis; me refereixo a l'explicació dels fets de les generacions passades que dintre de la història de la família podien considerar-se com memorables.

L'autoritat de la mare s'exerceix principalment en l'interior de la llar; és la mestressa del menatge domèstic, si val la paraula, i en les cases pageses dirigeix també l'explotació de l'aviram i dels pocs animals que no formen ramat ni són destinats al treball, com també té a son càrrec les petites indústries domèstiques i la venda dels productes que periòdicament van al mercat.

Aquí és on se troben principalment els inconvenients de la coexistència de dos matrimonis en la llar; perquè regni l'harmonia entre la jove i la mestressa, cal que s'imposi la forta autoritat del cap de casa, no conseguint-ho sempre. Inconvenients que subsisteixen en les classes riques, adhuc aquelles en què la mestressa dirigeix els criats i criades sense pendre part en cap treball material.

Es un estat de coses que cal tenir present en l'educació de les noies: han de posseir capacitat per a dirigir un menatge domèstic i per a fer manualment els treballs necessaris. Com la fadrina no surt de la casa on menja i dorm, no hi ha necessitat de preparar-la per a una situació independent.

En les relacions entre germans predominarà la subordinació dels petits als més grans, podent-se afirmar que l'autoritat de l'hereu, inqüestionable quan per la mort del pare passa a esser cap de casa, se manifesta també amb els seus germans.

Bo és recordar que l'hereu quan se casa passa a ser en realitat un associat del seu pare en la direcció del treball, i com no hi ha una veritable separació entre l'organisme familiar i l'organisme del treball, resulta que també pren una part més o menys activa en el govern de la família.

En la direcció que es dona a l'activitat dels fills no es tenen per res en compte les actituds i aficions pròpies de cada un d'ells.

Hom respecta generalment la tradició de fer hereu el gran i obligar-lo a seguir el treball del pare; i si alguna vegada, rompent la tradició, se fa he-

reu un dels altres fills, és degut a renyines o a preferències sense cap relació al desenrotllament de les aptituds pròpies de cada ú.

La intervenció del cap de casa en la direcció de l'activitat dels fills no és limitada a l'hereu, sinó que s'estén a tots els altres sobre tot en les famílies que han pujat un o més graons en l'escala social.

El català, qui, a força del treball i estalvi, s'ha posat en estat de viure sense necessitat d'esforços musculars, sembla que adquireix una gran responsabilitat que l'obliga a deixar els fills en situació per a poder viure de la mateixa manera, treballant, sí, però no materialment, i obliga als qui no han de continuar la casa a seguir una carrera o els estableix comercialment en una vila o ciutat.

Es creència encara molt arrelada en el nostre país, que el seny necessari per a governar-se s'adquireix amb l'edat i l'experiència; hom tem deixar els joves completament lliures per a decidir-se en l'elecció de carrera o d'ofici com també en l'elecció de muller. Els matrimonis s'arreglen per les famílies, perquè es mira molt més l'interés de la casa que les inclinacions dels contraients; no obstant, hom procura el consentiment d'aquests, havent-hi encara a pagès el costum d'anar a vistes.

Com la intenció dels pares o dels avis o de l'hereu és procurar pels fills situacions independedents que els permetin, una volta establerts, una llibertat sols limitada per l'autoritat familiar que ja en aquest cas té sols caràcter moral, hom comprèn fàcilment l'interés de que la muller del fill porti dot que faciliti aquesta independència, i el marit de la filla tingui recursos perquè no hagi d'acudir a situacions subordinades.

Les famílies que prosperen i sobre tot aquelles qui poden prescindir del treball de llurs individus, tenen molt més en compte quan concerten els matrimonis les condicions de riquesa, que les d'amor al treball i a l'estalvi sense que en prescindeixin del tot.

Per a l'hereu hom considera que al menys s'ha de trobar el dot necessari per a pagar les lligítimes sense desmembrar el patrimoni; i com més aquest augmenta, menys se treballa, defecte aquest que augmentat al que prové de la distribució dels bens en distints llocs, fa que molts abandonin la casa pairal, anant a viure a vila o a ciutat, constituint un dels punts vulnerables de l'organització familiar tradicional de Catalunya, perquè d'aquesta manera les classes riques fugen el compliment dels deures del patronatge, abandonant les classes humils a elles mateixes, de tal manera que s'han mantingut en la rutina, per no haver pogut aprendre amb l'exemple el consell de les classes superiors.

MARTÍ ROGER.

(Seguirà)

Fulles ventisses

Poesies de tots vents posades en català
per JOAQUIM RUÏRA

L' OROTAVA

Entre negrencs penyals i oscura lava,
s'obra la vall superba i riallera.
Sembla de flors i verd una panera
decantada a vessar a la mar blava.

País grat a la dolça primavera,
mai allí ronca la tempesta brava,
ans tot aire s'hi encalma i atempera :
tan feliç és la vall de l'Orotava !

El Teide, que amb sos braços l'apresona,
sent de criar-la una tan gran dolcesa
que els segles se li tornen breu estona;

i amb símbol maternal diu sa tendresa,
brollant damunt dels núvols, en l'altaça,
blanc, rodó, mugronat... com pit de dona.



Els benamats

De la composició «L'amor que torna» premiada
amb la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona

La dona era gentil, dona exquisida,
i ell era un home fort, hermós galant
quan l'un pujava a l'arbre de la vida,
l'altre collia el fruit de baix estant.

A l'hora del repòs, la dona aimada
tancava els ulls de cara a l'amador,
i al dematí l'aimat, d'una besada,
els hi tornava a obrir a la claror.

—Claror del fer-se clar! O, rosa magna!—
deia l'amor,—la vida brunz per tu...—
i era el seu llavi com un fruit que sagna,
i era el seu pit un altre fruit madú.

I va néixer l'infant. Pom de ginesta,
duia la mel del seu riure florit.
Les campanes del món, en plena festa
repicaven pel goig d'aquella nit.

O, bella nit! La neu dels cims baixava
i l'aroma dels pins feia més dolç el vent,
creixia el riu i una merla cantava
l'hora feliç del gran adveniment.

JOAN M.^a GUASCH.

Mestre en Gai Saber.

El garrotillo

(MARCK TWAIN)

Quan aquesta terrible i incurable malaltia se va escampar per la ciutat, sembrant el terror entre les mares, vareig cridar la atenció de la senyora Williams sobre la nostra petita Penèlop, dient-li:

—Mira, prenda! Si jo fos de tu, no permeteria de cap de les maneres que la nena rosegues aquest trosset de pi amb que ara s'entreté.

—I quin mal hi ha en això, estimat meu? digué ella, preparant-se al mateix temps per a pendre-li el trosset de bastó. Jo vaig contestar-li que era ben reconegut per tot arreu que la fusta de pi, és una de les coses menys nutritives que una criatura pot menjar.

El moviment que el braç de la meva dona anava a fer per treure-li la fusta de la boca, va ser interromput. Perceptiblement, va enfadar-se i respongué:

—Marit meu, si no tens més raons que aquestes per a dir...! Has de saber que tots els metges diuen que la reina del pi, és bona per a les espatlles flaques.

—Ah! Jo no estava enterat que la nena tingués l' espinada delicada i que el metge hagués recomenat aquest remei.

—Quí t'ha dit que l'espinada de la nena sigui delicada?

—Estimada meva, encara no fa dos minuts que tu ho has dit.

—No se me'n dona res de lo que jo hagi dit! Lo que si et dic, és que no hi ha cap mal en que la nena rosegui el tros de pi si és que li agrada. I això tu ho saps perfectament! I si el vol, el rosegarà! Només faltaria!

—No parlis més, estimada meva. Ara comprenc tota la força dels teus raonaments, aixís és que avui mateix penso anar a contractar dos o tres feixos de la mellor fusta de pi que estigui per vendre. No vull que cap fill meu s'hagi de privar de res mentres jo....

—O, per favor! Ves-te'n a l'oficina i deixa'm d'una vegada amb pau i tranquil·litat! Una, no pot mai fer una senzilla objecció que tu no t'hi agafis i te vagis enfilant, enfilant, fins que ni tu mateix saps de io que parles.

—Molt bé. Serà com tu dius, però he notat que en lo que has dit últimament hi ha una falta de lògica!...

No obstant i això, ella se n'anà tota enfadada abans que jo hagués pogut acabar, emportant-se'n la criatura. Aquella nit, va venir-me a trobar amb una cara blanca com un llençol:

—Ai Mortimer. Ja n'hi ha un altre! El petit de cân Gordon l'ha agafat!

—El garrotillo?

—El garrotillo!

—No hi ha cap esperança per ell?

—Cap en tot el món! O! Què serà de nosaltres?

En aquell moment la dida portava a la nostra Penèlop a dir-nos la bona nit i en arribant allà, la criatura tossí una miqueta.

La meva dona s'arrapà amb mi com si anés a caure ferida de mort, però va redreçar-se, enfortida amb totes les activitats que el terror inspira.

Va ordenar que el breçol de la nena fos transportat de la cambra de la dida fins a la nostra habitació, i ella mateixa ens seguí fins a veure l'ordre ben executada. A correuita ho arreglarem tot: en la cambra de vestir de la meva dona hi posarem un llit per a la dida, però llavors la Sra. Mc. Williams va notar que estàvem massa lluny de l'altre nen. I si ell sentís els símptomes durant la nit. I la pobreta va empal·lidir sols de pensar-ho.

Llavors varem tornar el breçol i el llit de la dida a la cambra d'aquesta última i en posarem un per nosaltres a la cambra veïna.

Però aleshores a la Sra. Mc. Williams li vingué al magí que la Penèlop podria encomanar la malaltia al nen. Aquest pensament produí un nou pànic en el seu tendre cor de mare i a tota la colla ens sigué impossible treure el breçol d'allà tant depressa com la impaciència de la meva dona hauria desitjat i fins ella mateixa volgué ajudar-nos, rompent el breçol amb el seu frenètic apressurament.

Varem remoure-ho tot de dalt a baix, però en lloc trobàvem lloc on col·locar la dida (la Sra. Mc. Williams havia dit que la seva experiència seria d'una inestimable ajuda) i aixís és que varem tornar l'equip al nostre propi dormitori, experimentant amb això una alegria semblant a la que deuen

tenir els aucells quan retroben el seu niu d'on els ha tret la tempesta.

La meua dona corregué cap a la cambra de la dida per veure el que hi passava. Allà va tornar a esser presa de una nova temença.

—Què ho fa que el nen dormi aixís?

—Per què, prenda? El nen sempre dorm igual que una estampa.

—Ja ho sé, ja ho sé. Però hi ha alguna cosa estranya en el seu dormir. Sembla que respira massa... massa regularment. O! Això és esgarriós.

—Però escolta vida, ell sempre ha respirat amb regularitat.

—O, ja ho sé! Però hi ha quelcòm d'horrorós en aquesta regularitat d'ara. La seva dida és massa jove i inexperimentada. Farem anar la Maria amb ella perquè li dongui un cop de mà en cas que passés alguna cosa.

—Es una bona idea. Però aixís, qui t'ajudarà a tu?

—Tu me podràs ajudar en tot lo que necessiti. De totes maneres, jo no voldria que ningú fes res sinó jo mateixa.

—O Deu meu! Però que no ve aquest ditxós doctor? Mortimer, aquesta habitació és massa calenta, gira el registre, corre!

Vaig girar-lo amatent, ventant, al mateix temps, una ullada al termòmetre i admirant-me en gran manera que una temperatura de disset graus sigués massa alta per a un infant malalt.

El nostre cotxer arribà en aquell mateix moment amb la notícia que el metge estava malalt i feia llit. La Sra. Mc. Williams me mirà tràgicament i digué amb veu apagada:

—En això hi ha art de bruixeria! Es massa providencial! Ell, abans, mai havia estat malalt! Ara que necessitem més de la vida, ens hem de deixar morir! Mortimer, ja fa temps que t'ho deia; ara pots veure els resultats. El nostre filllet no se curarà mai més! Dóna gràcies a Deu si pots arribar a perdonar-t'ho; lo que es jo, mai mes m'ho podré perdonar!

Jo vaig dir sense intenció de molestar-la, però potser no vaig parar prou ment amb l'elecció de les paraules, que no sabia veure que haguéssim viscut una vida tan abandonada.

—Mortimer, és que també vols carregar-te a la consciència el judici del nen?

Aquí ella va començar a plorar, però va exclamar de repent:

—El metge ens podia haver enviat medecines al menys!

—Jo estava solament esperant que me'n parlessis!

—Dóna-me-les! No comprens que cada minut que perdem és preciós? O! que en treiem de tenir medecines quan sabem ben bé que aquesta malaltia no té cura?

Vaig provar d'aconsolar-la, dient-li que mentres hi ha vida hi ha esperança.

—Esperança, Mortimer! Tu saps tant lo que et dius, com una criatura abans de néixer. —Però no ho veus lo que hi diu a la medicina: «Pendrer solament una culleradeta cada hora». Com si tinguéssim davant nostre tot un any de temps per a poder salvar la filla del meu cor. Mortimer, per Déu fes-

ne via; dóna a la pobreta moribonda una cullerada grossa de medecina i per favor no perdis temps!

—Com, estimada? Una cullerada grossa podria.....

—No'm fassis tornar boja. O! Jo sé ben bé que no arribarà al dematí; Mortimer, una cullerada cada hora és poc, dona-n'hi una cada mitja hora. O! També li hauriem de donar belladona, i acotina... Mortimer! Ara deixa'm fer a mi. Tu no entens res d'aquestes coses.

Vaig tornar al llit, acostant de passada el breçol cap al costat de la meua dona. Tots aquests treballs m'havien cansat en gran manera, aixís és que al cap de dos minuts ja estava una mica més que mig adormit. La Sra. Mc. Williams va despertar-me:

—Prenda, has tornat a obrir el registre?

—No.

—Jo me pënso que està massa tancat. Ves-lo a obrir una mica si et plau, l'habitació es massa freda.

El vaig obrir, tornant-me a endormiscar altra vegada, però vaig tornar a ésser despertat.

—Estimat meu, voldries fer correr el breçol cap al teu costat? Aixís podrà estar més aprop del registre.

El vaig arrossegar fins allà sense cap més incident que el tenir un topament amb l'alfombra, el que féu que el nen se despertés. Mentres la meua dona consolava al pacient, vaig acondormir-me altra vegada, però al cap de poc, entre la boira del meu somni, vaig sentir mormolar aquestes paraules, com si fossin vingudes d'un altre món:

—Mortimer. Si poguéssim tenir un xic de greix d'oca! Vols tocar el timbre?

TRADUCCIÓ D'EN JOSEP CAMÓS.

(Seguirà.)

Amor triomfant



¡Com l'esperaven aquell any el Carnestoltes! Hi havia en totes aquelles noies un neguit ple d'esperances per veure quina d'entre elles, se'n portaria el premi. Treballaven sens dir un mot, cosa rara, posant tota l'atenció a la feina. Totes treballaven per lo mateix: agradar, solament agradar.

Les lletiquies hi lluien esplendents sobre la faldilla llur; la tarlatana omplia buits i satisfieia desitjos; coronant el baix de la mateixa, un galó daurat completava l'obra que havia de sortir d'aquelles mans fines i joganeres. Les pagesetes treballaven en el ret i enllestien els manegots, ja un cop aca-

bat el cosset d'un vellut sedós i negre i les faldilles totes enrosades i embellides.

¡Quina patxoca farien!

Per aquells dies en Cisquet havia rebut un anònim dient-li que no es pensés ballar-hi amb la seva enamorada. I ella n'havia rebut un altre, ple de rencor i odi vers el jove que li començava d'agradar. «Es un jugador, un calavera, un mal noi», li deia l'anònim.

Les dues cartes, rebudes el mateix dia, portaven una consigna al dors: un gall ple d'orgull i antipàtic.

Per ço, quan vingué el primer dia de Carnaval i ella, tota formosa, la més formosa de totes, no anava a buscar-lo, en Cisquet tingué un gran disgust.

L'anònim odiós i cruel havia fet efecte!

El dia del concurs lluia ella el típic trajo de pagesa catalana. Era el símbol de la nostra aimada terra tota gran, tota rica. Era el símbol de la Catalunya renaixenta.

Féu l'entrada al ball amb un cabridet als braços i, tot acaronent-lo amorosament, es posà a cantar la popular i tan sentida sardana:

Quan n'era petiteta, sonseta...

En acabar, un aiguat de flors, visques i aplaudiments coronaven l'èxit que havia tingut. El primer premi havia sigut per a ella.

Tots els amics anaren a felicitar-la. L'últim fou en Cisquet que, ulls plorosos i encesos d'un amor pur, l'estava contemplant des de que entrà al ball i agraïa en silenci totes les proves d'afecte que tributaven a la qui ell tant estimava.

Ella se el mirà fixament i comprengué que tot allò que li havien escrit era mentida.

—Mercès, li contestà ella; ballarem el primer ball eh,?—Com tu vulguis Esperanceta.

Quan els músics es posaren a tocar, dues parelles s'havien avençat a totes les altres.

Suaument, rítmicament anava giravoltant una d'elles. L'altra semblava que no comprenia la música.

Un cop se trobaren costat per costat; i hi hagué maliciós topament. Però en Cisquet que era mestre en filigranes i tenia bones comes, parà la trompada, mentres l'altre rodolava per terra, al moment que els músics acabaven de tocar i tothom aplaudia...

En tornar a casa seva, cregué en Cisquet que el gall havia abaixat la cresta.

FRANCESC GODAY.

Palamós, Abril 1919.

Necrològica

A la memòria d'EN JOSEP MONER I MATAS

Per tu, o company de comerç de tots els meus anys, jo vull escriure avui. En les teves notes i factures i cartes hi trobaves, a voltes, quartetes, i versos i cartes de MARINADA, que et feien interessar a la nostra obra, com els mateixos fundadors. Els teus pensaments negocials eren trencats gairebé cada jorn, per la lectura d'una poesia, o de les càlides paraules d'iniciatives noves, i fins també pels números de l'empresa intel·lectual. Tú també dirigies la nostra empresa, i ànsia demostraves que se'n regularitzés la marxa i que hi dominés l'èxit. Sia, doncs, feta una recordança a ta memòria. L'obra humil va continuant, veient amb dolor com desapareixen en son camí aquells qui més l'amaren.

MIQUEL ROGER I CROSA

Crònica local

Un ban de l'Alcalde, N'Eladi Cateura, privà el tancament de botigues, i tendes, i cafès, i casinos, coartant l'acció dels qui tal cosa intentaven. En algun poble veí, afectat per la qüestió social, no varen poder els homes afeitar-se; en altre sí pogueren afeitar-se, mes no tallar-se cabelleres; aquí poguérem fer ambdues operacions, per conseqüència de la disposició governativa. Justament coincidí la facècia amb la puja dels preus dels barbers, els quals, llevat de dos, eren ben avinguts. Pendent i a l'expectativa tothom del carés de Barcelona, hi havia sed de notícies: els provinents de la Ciutat Comtal, els recaders, eren acaparats amb daler igual amb que s'acaparen els diaris en els jorns transcendents. La falla dels diaris habituals creava moltes dificultats en les llars, perquè, certament, els diaris són de gran necessitat. La Guàrdia Civil, a les ordres del Sargent vigilà sempre. Arribà un Tinent. La policia es movimentà. A les hores reglamentàries, les sirenes de les fàbriques sonaven com un clam en el desert. Els obrers, a gran eixam, acudien a l'estació amb l'esperança que els trens pararien. Algunes mestresses, eixuartades, acumulaven provisions. Foren presos tres obrers i deixats de seguida en llibertat, per fiança del senyor Batlle: no hi havia hagut cap delictes ni pertorbació. Hi hagué en el Tranvia un intent de vaga que fou, prest, sofocat. Vagaren dos jorns els carters, essent precis que la Guàrdia Civil repartís l'escàs

correu de les anormals diades. Les Autoritats clausuraren el Sindicat «La Redención del Obrero»; els trens no pararen; de Barcelona vingueren noves de ordenació social i els obrers de la nostra vila, després de 4 dies de vaga inco-brats, reprengueren el treball.

No pogueren els còmics actuar, dada la situació; ho feren la setmana següent amb l'obra «La mujer divorciada», tenint poca concurrència. El Centre Federal organitzà un ball de disfresses, mena de Mi-Carême, que també tingué acceptadors.

I vingueren els dies religiosos. En el Septenari consagrat a la Verge dels Dolors, predicà el P. Valentí Pons. El jorn de la festa, cantà l'Escolania una missa de Brunet. En la forma acostumada, va celebrar-se la professó, on principalment figuraren, D.^a Concepció Moner, D.^a Angela Güell per D.^a Cèlia Ribera i D.^a Dolors Puigmacià per D.^a Carme Clara i les senyoretes Maria Camós, Josepa Camós, i Vilar i Matas en substitució de Matamala i Vergonyós.

En els dies sants, el P. Ceferí de Granollers pronuncià dos Sermons, un dels quals, el del divendres, fou admirable i fructuós. L'Escolania cantà motets de Bach i de Mulet.

Erem a la Setmana Santa quan fou llençat l'anunci del Concert pel violinista

MARIUS MATEO

Per endavant, la més fervent enhorabona als qui presentaren el notabilíssim artista a l'Ideal i als qui, entusiasmats, feren-lo exhibir la nit següent al Saló Carmen. El mèrit principal de l'artista és el perfet domini del mecanisme. Ell sol li basta per a arrencar ovacions de tots els públics. Que el virtuós domina a l'artista, ho prova el repertori de sos programes en què abunden obres de dificultat i hi figura insistentment la firma del modern francès D'Ambrosio. Interpreta la Suite de Ries per amor a l'últim temps, el *Perpetuum Mobile*, dura prova de mecanisme. En la romança en *fa* de Beethoven prengué relleu la figura del pianista Sr. Obradors, de qui també no hem de dir sinó lloances. En l'arranjament de la popularitzada *Revêrie* de Schumann, per En Mateo, ens desagradaren els allargaments expressos a provar les virtuts de l'instrument i de l'instrumentista. Al costat de Winiaowsky, Geminiani, Francœur i Sarasate presentà Chopin i per propina donà la Masurka de Winiaowsky. Les dites obres formaren la primera sessió. Obrí la segona el concert de Mendelssohn, lo millor de la nit; però, a dir ver, el públic esperava impacient les floritures de la *Revêrie*, i de la Gavota, i dels Aires Bohemios. I com que els aplaudiments, succeint-se gradualment, arribaren a ovacionar en el final, també hi hagué propina, que fou l'inspiradíssim Nocturn de Chopin. La última obra dels concerts hauria d'ésser sempre la millor. En ambdues sessions hi hagué regular concurrència. Per iniciar els dorments de les poblacions a l'art diví, s'hauria àquest de propagar en sentit superlatiu.

En la presentació de l'eminent violinista ja hi prengué activa part el nou

empresari del Cine Ideal Sr. Heras. Aquest senyor ha tingut l'amabilitat de convidar MARINADA a totes les seves sessions. Natural serà, doncs, que hi corresponguem degudament, exposant les manifestacions de sa empresa. Suscità viu interès amb el contracte de la notable dansarina La Padowa. La dansa, d'agradable finesa, bellament ajustada a la música, produí bells efectes de tot el públic admirats i aplaudits.

En harmonia amb el revolar de les aurenets i el florir dels rosers, ha sonat la tenora a l'aire lliure. La joventut, rient a la primavera, dansà amb joia en la festa del casino «El Puerto», on va lluir-se la cobla La Principal de La Bisbal i en la festa del Centre Federal.

En les jornades gaudioses de Pasqua com en les del passat Carnaval, el Restaurant Jeroglífic de la Fosca fou visitat per forasters. De la dita platja s'ha vingut parlant, per raó del projecte d'un grandíós hotel, obra per a la qual va constituir-se una important Societat Anònima, i que ha estat disolta recentment. Esfullada la gran obra, subsisteix, en canvi, el propòsit de construcció de xalets.

Hem de consignar una funció teatral, organitzada pels aficionats concurrents al Centre Econòmic. Posaren en escena «La muralla de ferro» i «Un troç d'home», exhibint-se els senyors Niell, Juera, Condom, Miquel Poch, Puig, Corominas, i l'artista Na Pilar Bol.

L'Orfeo Aucellada, amb el concurs d'aficionats al teatre, prepara la representació de l'Arlesiana, el cèlebre drama de Daudet, amb música de Bizet.

Socis de l'Agrupació Catalanista, en companyia dels deixebles de Català, empengueren una excursió al bell paratge dels Molins i al cim del Castell Barris.

Ha caigut calabruixó; han passat matinades fredes, gebrant-se i assecant-se moltes de viandes. De negoci i d'indústria poques novetats. Tothom, com els antics patriarques, espera la firma de la pau, com la vera salvació. S'ha inaugurat la botiga de lampisteria d'En Joaquim Costa.

Nomenaments que ja podien haver-se consignat anteriorment: Lluís Castelló, President de L'Amic del Poble Català en esta vila; Jacinto Badia, Secretari de la Societat d'Aigües Potables.

S'abatussen camàlics per llenya que deixen els barcos i que gairebé sempre està a l'abast dels atrevits.

La Notaria s'ha traslladat a la Plaça de la Constitució deixant el seu antic domicili a l'Ajudantia de Marina.

L'Hotel Trias ha comprat una casa propera, engrandint així el número d'habitacions.

Moltes exclamacions d'alivi en veure grava a la carretera.

Han finat: En Pere Prats, pare polític del fabricant En Miquel Palet; el conegut comerciant En Josep Moner, soci de la casa M. Roger i C.^a, ex-regidor. Per a ambdós palamosins hi hagueren grans dols i en les exèquies per l'ànima d'En Moner el temple s'atapei.

Moviment del port durant el mes de Abril de 1919

ENTRADES		TONELATGES	SORTIDES		TONELATGES
Vapors	6	3080	Vapors	6	3080
Barcos de vela	36	1668	Barcos de vela	34	1594

Operacions de la Caixa d'Estalvis Mes de Març

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
92	6.960'43	31	5.719'43	10

Registre civil Mes de Abril

Naixements: 1. Lluís Duran i Bagudan.—2. Angel Espadalé i Casagran.—3. Francisca Calvet i Ros.—4. Ester Crosa i Masjoan.—5. Maria Ramón i Estartit.

Innomenats: 1. Buch i Domenech.—2. Pascalet i Jou.—3. Pallí i Hortal.—4. Costa i Ribas.—5. Fernàndez i Domènech.—6. Trijueques i Tura.

Defuncions: 1.—Joana Roberto i Bagué, 79 anys.—2. Pere Cané i Mayol, 8 mesos.—3. Rosa Tauler i Ponjoan, 66 anys.—4. Catarina Baño i Reina, 31 anys.—5. Conçordi Batallé i Ullastres, 55 anys.—6. Angel Blanco i Borràs, 32 anys.—7. Pere Prats i Solà, 76 anys.—8. Dionisi Carreras i Perich, 19 anys.—9. Maroto Serradell i Molina.—10. Dolors Ilari i Vilar, 37 anys.—11. Josep Moner i Matas, 58 anys.

Matrimonis: 1. Conrad Barnés i Costart amb Ernesta Lladó i Puig.

CICLES SANROMÀ

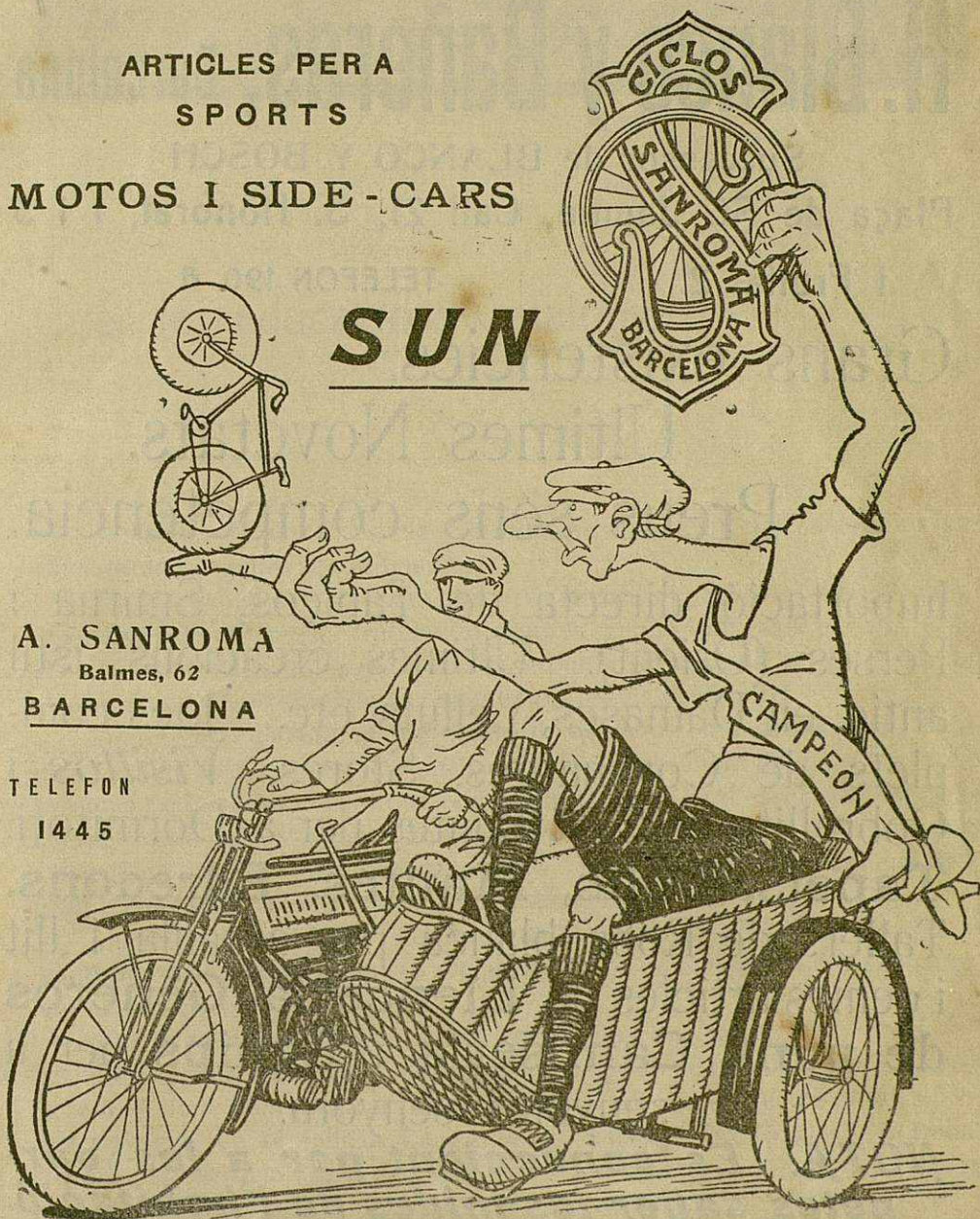
ARTICLES PER A
SPORTS

MOTOS I SIDE-CARS

SUN

A. SANROMA
Balma, 62
BARCELONA

TELEFON
1445



ALFOMBRES - TAPICERIES

Tot quant se fabrica a Europa per a decorar, se troba en els
GRANS MAGATZEMS A L'ENGROS I AL DETALL

H. Blanco y Bañeras, Barcelona

Successor de BLANCO Y BOSCH

Plaça de St. Jaume, Call 21, S. Honorat, 1 i 3
i Fruita, 2. TELEFON 190 A

Grans existencies.

Ultimes Novetats.

Preus sens competencia.

Importació directa de Tapiços, Smirna i Perses (Orient). Ultimes creacions, istil antic, en Damasc, Velluts, etc. Jocs complets de Cortinatges, Stores, *Visillos* i Cobrellits de Tul i Punes per a Dormitori. **Tapets, Pells, Mantes, Edredons.** Tallers de Roba blanca per a taula i llit i demés articles de **Llenceria, Gèneros de punt, Camiseria i Equips** per a senyor i senyora.

NOTA. *Es convenient per a les carpetes saber les mides de l'habitació.*